

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Regionální integrace pro rozvoj zemí AKT

(KOM(2008) 604 v konečném znění)

(2009/C 317/24)

Zpravodaj: **pan DANTIN**

Spoluzpravodaj: **pan JAHIER**

Dne 1. října 2008 se Evropská komise, v souladu s článkem 262 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský sociální a hospodářský výbor ve věci

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Regionální integrace pro rozvoj zemí AKT

KOM(2008) 604 v konečném znění.

Specializovaná sekce Vnější vztahy, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 27. května 2009. Zpravodajem byl pan DANTIN, spoluzpravodajem pan JAHIER.

Na 455. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 15. a 16. července 2009 (jednání dne 16. července 2009), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 132 hlasy pro a 2 členové se zdrželi hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Jak již Výbor vyjádřil ve svých předchozích pracích, je toho názoru, že regionální integrace zemí AKT je jednou ze základních podmínek jejich rozvoje. Tento rozvoj zase přispěje k prohloubení integrace, čímž vytvoří předpoklady pro dlouhodobě příznivý vývoj.

1.2 **Výbor zároveň vítá analýzy a pokyny obsažené v projednávaném sdělení a přeje si, aby regionální integrace byla jedním ze strukturujících aspektů revize Dohody z Cotonou v roce 2010.**

1.3 Výbor však lituje, že se sdělení nezabývá obtížemi, které doposud vyvstaly, a jasněji nevyjadřuje priority provádění.

1.4 Výbor zdůrazňuje, že některé faktory se nevyhnutelně podílejí na rozvíjení regionální integrace. **EU může a musí ke každému takovému faktoru významným způsobem přispět.**

1.5 Regionální integrace se nemůže prohlubovat bez větší stability států. **Jednou z priorit EU musí být mír a bezpečnost.**

1.6 Rozvoj států AKT je jednou z podmínek jejich regionální integrace, která zase podpoří jejich rozvoj.

1.7 Tento rozvoj závisí především na následujících prvcích:

— přeorientování zdrojů růstu vedoucí k diverzifikaci hospodářství, výrobních struktur a systémů služeb;

— udržitelný rozvoj venkova zajišťující zásobování potravinami;

— rozvoj soukromého sektoru a zvláště malých a středních podniků;

— řádná správa pojmáná jako celek, zvláště co se týče lidských práv a práv pracujících, právního státu, demokracie a boje proti korupci. **Co se týče korupce, Výbor je překvapen, že sdělení se o ní vůbec nezmiňuje,** a přeje si, aby přidělení zejména 1,75 miliard eur z 10. ERF určených na rozvoj integrace bylo podmíněno zpětnou vysledovatelností jejich použití;

— účinná účast nestátních subjektů, jak je zakotveno v dohodě o hospodářském partnerství mezi Karibským fórem (CARIFORUM) a Evropským společenstvím; v této souvislosti bude třeba jak politicky, tak finančně podporovat socioprofesionální sítě na regionální úrovni.

1.8 Výbor si přeje, aby se dále uvažovalo či začalo uvažovat o těchto aspektech:

— užitečnost a možnost podporovat regionální spolupráci, do níž by byly zapojeny nejbližší oblasti Unie spolu s integrovanými regiony AKT, které představují jejich geografické prostředí;

— prozatímní dohody o hospodářském partnerství, o které má zájem pouze jeden stát, což by mohlo brzdit uzavírání regionálních dohod o hospodářském partnerství, a způsoby řešení této situace;

- jednání o dohodách o hospodářském partnerství týkající se jiných regionálních celků než těch, které již existují, což by rovněž mohlo brzdit regionální integraci;
- povaha a rozmanitost silných hospodářských subjektů (zvláště v Africe), které se v posledních letech změnily a jejichž význam vzrostl, což by mohlo mít důsledky pro regionální integraci;
- dopady současné hospodářské a finanční krize.

2. Úvod

2.1 Lze rozumně připustit, že významnou tendencí nového tisíciletí je celosvětová hospodářská soutěž. Jednou z možností, jak mohou všechny státy ze všech kontinentů reagovat na příležitosti a výzvy globalizace, je regionální integrace jejich hospodářství s hospodářstvím sousedních zemí, vytváření větších a konkurenceschopnějších regionálních hospodářských bloků (Severoamerická zóna volného obchodu, ASEAN, Asijsko-pacifické hospodářské společenství, MERCOSUR, CARIFORUM atd.) s cílem podílet se na mezinárodním obchodu nikoli pouze jako stát, ale rovněž jako regionální mocnost.

2.2 Tento vývoj je nejvíce urgentní v zemích AKT, zvláště v Africe ⁽¹⁾, kde kombinované dopady několika faktorů (relativně málo rozvinuté hospodářství, velká chudoba, obchodní podmínky, významné hranice dané koloniální minulostí, špatné řízení, přetrvávající konflikty, korupce atd.) dosud neumožnily vybudování pozice v oblasti mezinárodního obchodu, přestože mají nezanedbatelné trhy a možnosti.

2.3 Proto je regionální integrace jedním z opěrných pilířů politiky spolupráce Evropské unie vůči zemím AKT. Podpora poskytovaná Evropským společenstvím politice hospodářské integrace začala v roce 1969 Úmluvou z Yaoundé, která stanovila koncept spolupráce doprovázené pomocí pro partnerství. Od té doby EU pokračovala prostřednictvím různých úmluv (Lomé, Cotonou) jak v politické, tak v technické a finanční spolupráci ⁽²⁾. Toto téma bylo dále rozvíjeno a rozšířeno ze zemí AKT na všechny rozvojové země ⁽³⁾. Dále připomeňme, že na summitu EU-Afrika, který se konal dne 8. a 9. prosince 2007 v Lisabonu, se jeden z osmi přijatých akčních plánů týkal „regionální integrace a infrastruktury“ ⁽⁴⁾.

(1) Afrika má oproti ostatním subjektům AKT nejen velkou rozlohu, ale soustřeďuje i 95 % pomoci.

(2) V této souvislosti odkazujeme na velice jasná ustanovení Dohody z Cotonou, co se týče cílů (článek 1) i strategie spolupráce a regionální integrace (článek 28, 29 a 30 – srov. Příloha 1). Tato ustanovení jsou stále aktuální, je třeba je znovu navrhnout a začít prosazovat.

(3) Sdělení Komise o podpoře Evropského společenství v oblasti úsilí o regionální hospodářskou integraci mezi rozvojovými zeměmi, KOM(1995) 219 v konečném znění ze dne 16.6.1995.

(4) Jedná se o podporu programu africké integrace, posílení afrických kapacit v oblasti právních předpisů, norem a kontroly kvality, realizaci partnerství mezi EU a Afrikou v oblasti infrastruktury. K tomuto tématu viz stanovisko v Úř. věst. C 77, 31.3.2009, s. 148-156 s názvem „Strategie EU-Afrika“.

2.4 Předmětem projednávaného sdělení je nově stanovit rámec a kontext regionální integrace a posoudit zaznamenané úspěchy a výzvy, jimž je třeba čelit. Rovněž vytyčuje cíle, k nimž je třeba směřovat, a navrhuje zaujmout přístup, kterým se podpoří jejich realizace.

2.5 Toto stanovisko popisuje a posuzuje hlavní rysy tohoto sdělení a dále k němu vyjadřuje své úvahy a obecné, zvláštní a konkrétní připomínky. Za tímto účelem bude čerpat ze všech dokumentů, které již Výbor vypracoval, a to jak z předchozích stanovisek, tak z regionálních seminářů, které uspořádal za účasti organizované občanské společnosti z různých regionů AKT, ale i z konferencí, jichž se v Bruselu zúčastnily nestátní subjekty ze všech států AKT.

3. Shrnutí sdělení

3.1 Ve sdělení je stručně popsán „vývoj situace“, připomíná se stálá a dlouhodobá činnost Evropské unie a několik nedávných politických iniciativ na podporu regionální integrace zemí AKT (regionální plánování 10. Evropského rozvojového fondu (ERF) a intenzivní fáze vyjednávání dohod o hospodářském partnerství (EPA) atd.) a poté se prověřuje a reviduje soudržnost opatření EU a navrhuje cesta vpřed s použitím nástrojů EU.

3.2 Za tímto účelem jsou 4 hlavní kapitoly věnovány vyhodnocení minulé činnosti a výhledům: Tyto kapitoly jsou následující:

- hlavní cíle regionální integrace;
- výsledky a výzvy v oblasti regionální integrace v zemích AKT;
- rozvíjení přístupu k podpoře EU, jež má 5 priorit:
 - posilování regionálních institucí,
 - budování regionálních integrovaných trhů,
 - podpora rozvoje podnikání,
 - propojování regionálních sítí infrastruktury,
 - vytváření regionálních politik pro udržitelný rozvoj;
- co nejlepší využití nástrojů EU posílením politického dialogu jak na globální, regionální a vnitrostátní úrovni, tak prostřednictvím systematické podpory zřizování nebo rozvíjení regionálních fór občanské společnosti. Tato intenzivnější podpora Společenství vede ke zvýšení významu 10. ERF.

4. Obecné připomínky

4.1 Evropský hospodářský a sociální výbor se ve svých pracích několikrát věnoval otázce regionální hospodářské integrace zemí AKT.

4.1.1 Regionální integrace byla hlavním tématem tří regionálních seminářů, které uspořádal (v Yaoundé v květnu 2003, na ostrovech Fidži v říjnu 2004 a v Bamaku v únoru 2006), a byla k ní vypracována dvě stanoviska.

4.1.2 Tato úvaha se zkonkretizovala na konferenci nevládních subjektů AKT, které se sešly v Bruselu v červnu 2005. V materiálech k této konferenci se uvádí: „*Prizpůsobení zemí AKT otevření obchodu předpokládá posílení jejich regionální integrace. Je třeba urychlit vybudování skutečných společných trhů v Africe, v oblasti Karibského moře a v oblasti Tichomoří. Na tomto základě bude možná lepší organizace a tyto země budou moci lépe hájit své vlastní hospodářské a sociální zájmy vůči globalizaci.*“

4.1.3 V nedávném průzkumném stanovisku k tématu *Strategie EU-Afrika* (5), které bylo vypracováno na žádost komisaře Michela, Výbor uvedl následující: „**Hospodářský rozvoj Afriky závisí především na prohloubení schopnosti jejího vnitřního trhu vytvořit vnitřní hospodářský růst umožňující tento světadíl stabilizovat a zasadit do světového hospodářství. Regionální integrace a rozvoj vnitřního trhu jsou opěrnými body a odrazovým můstkem, který Africe umožní pozitivně se otevřít světovému obchodu.** Z tohoto hlediska Výbor lituje, že dosud nebyla uzavřena jednání **na regionální úrovni** o dohodách o hospodářském partnerství, v nichž je jedním z cílů právě regionální integrace.“

4.2 **Evropský hospodářský a sociální výbor** na základě svých úvah a dříve vyjádřených názorů **vítá toto sdělení** a všechny pokyny, jež obsahuje. Kromě toho se domnívá, že regionální integrace musí vzhledem ke svému významu představovat jeden ze strukturujících aspektů revize Dohody z Cotonou v roce 2010, jednak co se týče společného hodnocení partnerských subjektů, jednak z hlediska posílení a prioritního dalšího využívání tohoto nástroje v příštích letech.

4.3 Nicméně lituje, že toto sdělení nepodává podrobnější či vyčerpávající výčet a kritickou analýzu problémů, které až doposud brzdily regionální integraci. Tato analýza by umožnila zaujmout přístup k problematickým aspektům, jimž je třeba se vyhnout, a rovněž by umožnila racionálně definovat směry pro spolupráci, které je třeba navrhnout. Výbor je též názoru, že sdělení by bylo jasnější a srozumitelnější, pokud by byl jasněji stanoven žebříček priorit, a to navzdory úpravám, které jsou ve fázi provádění nezbytné z důvodu rozdílného rozvoje států.

4.4 V rámci následujících obecných a konkrétních připomínek se Výbor zdá užitečně zdůraznit několik problematik. Ve sdělení se o těchto problematikách pojednává, v některých místech stručně a někdy jsou opomíjeny, avšak rozhodující význam, který podle jeho názoru mají pro prohloubení regionální integrace, je důvodem k tomu, aby byly zdůrazňovány a prezentovány jako základní prvky a nevyhnutelné a nezbytné fáze tohoto procesu.

5. Obecné a konkrétní připomínky

5.1 Všeobecně se má za to, že některé faktory přispívají k úspěšnému provádění regionální integrace. Mezi tyto faktory patří politická angažovanost, mír a bezpečnost, právní stát, demokracie, řádná správa věcí veřejných a makroekonomická stabilita. Kromě toho je nezbytné hospodářské prostředí příznivé pro účinné fungování trhů, otevřenost vůči třetím zemím, dostatečně silné instituce s přesnými kompetencemi, odpovídající zdroje, politická podpora a rovněž široká účast soukromého sektoru a občanské společnosti.

5.2 Pro pokrok v provádění regionální integrace, zejména tím, že budou jako cíle stanoveny prvky obsažené v široké definici Dohody z Cotonou (6), **je však nezbytné prioritně zohlednit aspekty uvedené v následujících odstavcích, které přispívají k rozvoji zemí AKT, jelikož je pravda, že integrace je zdrojem rozvoje, avšak rozvoj zároveň podporuje integraci.** EU musí vyvinout maximální úsilí v rámci všech těchto prvků.

5.3 *Mír a bezpečnost* – Rozvoj a tedy i regionální integrace jsou možné pouze tehdy, jsou-li státy značně stabilní, což platí zvláště pro Afriku. Mnoho zemí však čelí nekončícím konfliktům. Země jako Guinea, Libérie a Sierra Leone, které mají přírodní zdroje, zejména diamanty a dřevo, se za posledních deset let v důsledku konfliktů dostaly do silné krizové situace, jež vyvolala značnou vlnu uprchlíků. Ani se nezmiňujeme o konfliktu v Dárfúru, který zuří v Súdánu, o „zapomenuté válce“ na severu Ugandy, o masakrech v Kivu souvisejících s koltanem a etnickou válkou, které částečně připomínají genocidu ve Rwandě, o přetrvávajícím ohrožení na východě a severu Středoafričké republiky, o nestabilitě v Kongu, Mauretánii, na ostrovech Fidži, o „obtížích“, se kterými se nedávno setkala Keňa či Zimbabwe. To vše je pro regionální integraci nepřekonatelnou překážkou. Jednou z priorit Evropské unie musí být přispění k větší stabilitě států a k míru za účelem podpory rozvoje, což je faktor, který zase povede k prohloubení integrace.

(5) REX/247 – Úř. věst. C 77, 31.3.2009, s. 148-156. Zpravodaj: Gérard Dantin.

(6) „...regionální integrace představuje proces určený k překonání politických, materiálních, hospodářských a společenských překážek, jež oddělují země od jejich sousedů, a ke spolupráci při řízení společných zdrojů a regionálních statků, a to na základě společné dohody...“

5.4 *Především státy* – Je-li regionální integrace pro rozvoj zemí AKT zásadní, je pro ni především nutný rozvoj jednotlivých států (7), určitý stupeň komplementarity jejich hospodářské úrovně a druhů politik, které provádějí. Bylo by samozřejmě zbytečné integrovat něco, co neexistuje. Regionální integrace dopravy a vzájemné propojení infrastruktur je možné pouze tehdy, pokud tato zařízení existují a jsou ve státech rozvíjena. Z tohoto hlediska je zásadně důležitá kvalita přípravy obsahu (účast nestátních subjektů) a provádění orientačních vnitrostátních i regionálních plánů. Zodpovědnost EU se týká zvláště „využívání“ prostředků ERF, které jsou dány k dispozici. Výbor dále navrhuje, aby zvláště ní pozornost byla věnována problému **financování opatření zaměřených na soudržnost** v případě, kdy je podporována regionální hospodářská integrace zemí, jejichž hospodářská struktura a úroveň rozvoje se značně liší. V opačném případě by mohla mít pomoc značně negativní dopad.

5.5 *Korupce* – Tento jev se zvláště v Africe vyskytuje na všech úrovních společnosti a brzdí hospodářský rozvoj (8). Tímto způsobem rovněž následně působí jako překážka pro regionální integraci (9). **Výbor vyjadřuje údiv nad tím, že ve sdělení se vůbec nehovoří o korupci jako takové**, ačkoli její odstranění je jedním z cílů Africké unie a v Dohodě z Cotonou je uvedena na důležitém místě (srov. čl. 30 písm. f). Politické a hospodářské dopady jsou samozřejmě dalekosáhlé, zvláště v afrických státech, a diplomacie musí hrát důležitou roli, avšak tato role není v žádném případě dostatečná sama o sobě. EU jako investor nemá právo nutit své partnery k provádění určitých opatření, avšak její povinností je, aby zajistila řádné využívání a přidělování finančních prostředků plynoucích ze spolupráce, jelikož se zde přece jedná o peníze evropských občanů a daňových poplatníků. Zároveň si Výbor přeje, aby částka 1,75 miliard EUR z 10. ERF, určená na příspěví k rozvoji integrace, byla podmíněna možností zpětného vysledování jejího použití.

5.6 *Přeorientovat zdroje růstu diverzifikací hospodářství, výrobních struktur a systémů služeb* – Regionální hospodářskou integraci usnadní diverzifikovaný a rostoucí trh. To nevyplývá pouze z využívání přírodních zdrojů, tradiční zemědělské výroby či velkovýroby (cukrová třtina, bavlna, banány, arašidy, kakao atd.). Dospěje se k ní prostřednictvím rozvoje zpracovatelského průmyslu, který bude vyrábět produkty se značnou přidanou hodnotou, což je z dlouhodobého hlediska nejlepší způsob, jak se vyhnout zhoršení obchodních podmínek a poskytovat pozitivní přínos regionálnímu hospodářství (8).

5.7 *Zajistit zásobování potravinami a udržitelný rozvoj venkova* – Regionální hospodářská integrace není možná, pokud ve všech státech podílejících se na této integraci není zajištěno zásobování potravinami (8). Zároveň musí být zemědělství, které je zásadním aspektem trvale udržitelného rozvoje, strategickou prioritou. Musí využít všech zkušeností z potravinové krize z let 2007 a 2008, jakož i ze současné potravinové krize, která nastala v důsledku velkého zvýšení cen zemědělských výrobků a cen energie v roce 2008. Postupný rozvoj zemědělství, který by vedlo k vytvoření nebo i k rozvoji zemědělsko-potravinářského odvětví a obecněji by nově upřednostňovalo rozměr venkova v rámci rozvoje, bude možný pouze prostřednictvím provádění důsledné zemědělské politiky a integrované politiky zaměřené na zajištění potravin a rozvoj venkova na úrovni států i regionů, která by byla strukturovaná a plánovaná v krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém horizontu. Tato politika musí mít rozpočtovou a finanční prioritu v širokém slova smyslu, musí být přizpůsobena podmínkám jednotlivých zemí a zároveň musí obsahovat regionální přístup. V rámci 10. ERF by bylo vhodné podporovat prioritní program zemědělského rozvoje ve všech zemích AKT, který by byl součástí regionální integrace. Jedná se o to, aby se neopakovalo využívání 9. ERF, kdy se pouze 4 země AKT z 78 přednostně zaměřily na zemědělské odvětví a 15 z nich se zaměřilo na rozvoj venkova. Tímto způsobem bylo z 9. ERF pouze 7 % vynaloženo na udržitelný rozvoj a 1,1 % na činnost přímo související se zemědělstvím. V této souvislosti je pro trvalý přístup k rozvojovým politikám rozhodujícím prvkem širší, stálejší a více strukturované zapojení zvláště nestátních subjektů, zemědělců a venkovských organizací, stejně jako místních orgánů.

(7) Viz analýzy a návrhy Výboru na toto téma ve stanovisku k tématu „Strategie EU-Afrika“ – Úř. věst. C 77, 31.3.2009, s. 148-156.

(8) Viz poznámka 7.

(9) Jako příklad lze citovat zprávu Světové banky týkající se Pobřeží slonoviny, jež byla vydána v květnu 2008 a v níž se uvádí, že vydírání, které provozují bezpečnostní síly tohoto státu, a šikanování na silničních zátarasech představuje překážku pro **volný pohyb zboží a osob**. Toto vydírání má zároveň negativní dopad na hospodářskou činnost, jelikož protizákonné „vybírání“ a „zpronevěra“ poplatků stojí dopravce ročně 230 až 363 milionů dolarů. Ve studii se poznamenává, že tato částka představuje 35 až 50 % investičních výdajů státu v rozpočtu na rok 2007.

5.8 *Rozvíjet soukromý sektor* – Soukromý sektor, jeho posílení a diverzifikace má rozhodující význam pro udržitelný rozvoj, vytváření důstojných pracovních míst a tedy snižování chudoby. Rozvoj soukromého sektoru, zvláště průmyslových malých a středních podniků (8), a podporování obchodních příležitostí jsou pro úspěšnou integraci nezbytné. Aby byl tento rozvoj důsledný, musí těžit z posílení organizace malých a středních podniků na regionální úrovni a **zároveň musí být zohledněno**

zhodnocení lidských zdrojů ⁽¹⁰⁾, samozřejmě co se vzdělávání a odborné přípravy týče, ale rovněž otázky zdraví: boj proti AIDS ⁽¹¹⁾, přístup k pitné vodě, snadný přístup ke zdravotní péči (sociální zabezpečení), zdraví a bezpečnost při práci atd. Výbor tedy vítá, že rozvoj podniků a zvláště malých a středních podniků je pro Komisi základem její činnosti na podporu regionální integrace. V tomto ohledu jsou nezbytnými aspekty účinnosti tohoto procesu sociální dialog, kolektivní vyjednávání a celkově úloha reprezentativních sociálních partnerů. Jedná se tedy o to, podporovat jej na regionální úrovni. Mezinárodní organizace práce v rámci svého vzdělávacího programu PRODIAF ⁽¹²⁾ podporovala sociální dialog v západní Africe. Jak již Výbor uvedl v několika závěrečných prohlášeních ze svých seminářů či konferencí, přeje si, aby se tento příklad zopakoval v anglofonní Africe a v oblasti Tichomoří konkrétně prostřednictvím rozvíjení konceptu regionální kolektivní dohody, jako tomu bylo již ve frankofonní Africe.

5.9 **Řádná správa** – Špatná správa, která bude v každém státě daného regionu odlišná, zbrzdí integraci a bude zároveň ztěžovat přímé zahraniční investice. Řádná správa musí být pojmána jako celek, zvláště co se týče dodržování lidských práv, práv dětí a práv pracujících, právního státu, demokracie a neexistence korupce ⁽¹³⁾. Aby byla řádná správa účinná, musí být zároveň podporována působením reprezentativních sdružení a odborových organizací zaměstnavatelů i zaměstnanců, které by byly silné a **nezávislé na politické moci**.

5.10 **Účast nestátních subjektů** ⁽¹⁴⁾ – EHSV vítá, že sdělení hodlá „systematicky podporovat zřízení nebo posílení fór regionální občanské společnosti“ za účelem monitorování regionální integrace. Z tohoto hlediska je vyjednání dohody o hospodářském partnerství příležitostí. Této příležitosti účinným způsobem využila dohoda o hospodářském partnerství mezi Karibským fórem (CARIFORUM) a Evropským společenstvím, která institucionalizovala účast nestátních subjektů na monitorování provádění této dohody. Výbor je toho názoru, že tato zásada prostřednictvím sdílení znalostí přispívá k intenzivnějšímu budování regionů a posiluje ztotožnění občanů s tímto procesem, čímž dodává váhu partnerství mezi zeměmi AKT a EU. Proto **žádá Komisi a státy**

⁽¹⁰⁾ Viz poznámka 7: čl. 7 odst. 5 a příloha V.

⁽¹¹⁾ Viz poznámka 7. K této otázce viz zajímavé stanovisko pana BÉDOSSY z května 2006 k tématu „Afrika jako nutná priorita - pohled evropské občanské společnosti“ – Úř. věst. C 195, 18.8.2006, s. 104-109.

⁽¹²⁾ „Podpora sociálního dialogu v oblasti frankofonní Afriky.“

⁽¹³⁾ Viz poznámka 7. Viz též článek 30 platné Dohody z Cotonou.

⁽¹⁴⁾ Viz poznámka 7.

AKT, s nimiž nyní probíhají jednání, aby byla tato zásada zahrnuta do všech budoucích regionálních dohod o hospodářském partnerství. Nicméně **je třeba podporovat jak na politické úrovni, tak i finančně zřízení či posílení socioprofesionálních sítí na regionální úrovni**, aby se takto vyjádřená vůle zformulovala a zkonkretizovala a občanská společnost se mohla plně a účinně zapojit do procesu regionální integrace. Ze zkušenosti vyplývá, že se jedná o nezbytnou fázi při organizaci souvislého a účinného dialogu na regionální úrovni mezi nestátními subjekty.

Pokud máme dosáhnout úspěchu, je třeba při provádění této orientace brát ohled na obtíže, které v této souvislosti vyvstaly při provádění Dohody z Cotonou, zvláště co se týče **zvýšení kapacity nestátních subjektů**. Je to nezbytné vzhledem k potřebám a nedostatkům, které byly často konstatovány u státních subjektů, ať na národní či regionální úrovni.

6. Konkrétní připomínky

6.1 **Pokračovat v úvahách** – EHSV vyzývá Komisi, aby posoudila dopad kulturních a etnických aspektů na úsilí v oblasti regionální integrace, dále dopad vytyčení hranic mezi státy a případně posoudila činnost, již je třeba uskutečnit za účelem snížení těchto dopadů.

6.2 **Navazovat spolupráci** – Výbor žádá Komisi, aby prosazovala či podporovala regionální spolupráci, do níž by byly zapojeny nejvzdálenější oblasti Unie spolu s integrovanými státy či regiony AKT, které si utvářejí své geografické prostředí, a to za účelem spolupráce založené na potřebách rozvoje různých partnerů, kteří by vzájemně respektovali své individuální zájmy.

6.3 **Dohody o hospodářském partnerství a regionální integrace** – V článku 4.1.3 se připomíná, že ve svém stanovisku k tématu Strategie EU-Afrika ze září 2008 Výbor uvedl, že dosud nebyla uzavřena jednání o dohodách o hospodářském partnerství na regionální úrovni (s výjimkou CARIFORUM-ES), v jejichž rámci je jedním z cílů regionální integrace. V současné době se místo regionálních dohod o hospodářském partnerství uzavírají prozatímní dohody o hospodářském partnerství, o které mají individuální zájem některé státy. Výbor soudí, že tento postup může brzdit uzavírání regionálních dohod o hospodářském partnerství a tedy regionální integraci, jelikož do značné míry zohledňuje specifika jednotlivých států, což brání syntéze, jež by vedla ke specifickým tvořícím identitu regionu. Této situaci, kvůli níž bude přechod celostátních dohod o hospodářském partnerství k regionálním dohodám obtížný, je třeba věnovat značnou pozornost.

Výbor je dále toho názoru, že je nezbytné vypracovat posouzení důsledků, která by mohla mít na regionální integraci jednání o dohodách o hospodářském partnerství týkající se jiných regionálních celků než těch, které již existují ⁽¹⁵⁾.

6.4 *Nové subjekty ve hře* – V mnoha zemích AKT, zvláště v Africe, se povaha a rozmanitost silných hospodářských subjektů změnila a jejich význam vzrostl. Bylo by užitečné, kdyby byly do analýzy sdělení s ohledem na účinnost budoucí politiky zahrnuty důsledky pro regionální integraci, jež plynou z převažující přítomnosti Číny, z očividného návratu Spojených států a ze začátku pronikání Indie, Japonska a Koreje. Bylo by rovněž užitečné porovnat z hlediska regionální integrace toto sdělení se sdělením „EU, Afrika a Čína: Na cestě k třístrannému dialogu a spolupráci“ ⁽¹⁶⁾.

6.5 Sdělení bylo vypracováno dávno před tím, než celosvětová hospodářská krize dosáhla současné šíře, a proto ji tedy nemohlo do své analýzy zahrnout. Podle Výboru tato krize ještě důrazněji zdůvodňuje nezbytnost integrace. Nicméně vzhledem k tomu,

k čemu došlo ve Spojených státech i v Evropě, je třeba se obávat, že dojde k opaku a státy se uzavřou vůči ostatním, budou fungovat soběstačně a upřednostňovat národní zájmy. Evropská unie samozřejmě nerozhoduje o tom, jakou cestu si zvolí země AKT. EU však musí plnit klíčovou roli prostřednictvím provádění Dohody z Cotonou a uzavírání **regionálních dohod o hospodářském partnerství** se zvláštní pozorností zaměřenou na to, aby se zabránilo případnému snížení finančních závazků původně slíbených členskými státy, a se zajištěním správného provádění rozhodnutí G20 ve prospěch rozvojových zemí. Tak může zabránit tomu, že by se hospodářský rozvoj zemí AKT vyvíjel opačným směrem. Tento vývoj by mohl vyvolat migrační toky tím spíše, že objem finančních prostředků, které do zemí AKT a zvláště do Afriky ⁽¹⁷⁾ plynou z Evropy prostřednictvím přistěhovalců, by se mohl značně ztenčit.

Posílení regionálního rozměru je pro AKT a zvláště pro Afriku nejspíše jednou z mála konkrétních možností, jak proaktivně čelit současné finanční a hospodářské krizi, aby mohly hrát úlohu v budoucí dynamice globalizace, a zajistit tak perspektivu rozvoje.

V Bruselu dne 16. července 2009

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Mario SEPI

⁽¹⁵⁾ Pro příklad uvádíme, že Společenství pro rozvoj jižní Afriky (SADC) tvoří 15 členských států. 7 států společně vyjednává v rámci jižní Afriky, 6 států v rámci jihovýchodní Afriky (Společenství jižní a východní Afriky – ESA), 1 stát v rámci východní Afriky a 1 stát v rámci střední Afriky.

⁽¹⁶⁾ KOM(2008) 654 v konečném znění.

⁽¹⁷⁾ Srov. Úř. věst. C 120, 16.5.2008, s. 82-88 „Migrace a rozvoj - příležitosti a výzvy“, zpravodaj: pan SHARMA.